

Tartu Ülikooli rektori neurokirurgiaprofessor Toomas Asseri kõne akadeemilise aasta avaaktusel

Head üliõpilased! Lugupeetud akadeemilised kolleegid ja külalised!

Tere tulemast Tartu Ülikooli ja palju edu meile kõigile alanud akadeemiliseks aastaks. Kõik akadeemilised sündmused siin Ülikooli aulas on alati pidulikud ja erilised. Pidulikkust ja akadeemilisust rõhutab ühiselt üliõpilashümniks tituleeritud „*Gaudeamus*”. Me laulame seda ka tänase aktuse lõppedes. Aga mõelgem täna koos enne selle ülevana mõjuva ühislaulmise sõnumi tähenduslikkusele.

Laulmist alustame sõnadega „*Gaudeamus igitur*” ehk „Olgem rõõmsad”, õnnelikud. Mina soovin, et me kõik, see tähendab minu meeskonna, Tartu Ülikooli, kogu üliõpilaspere liikmed, aga samamoodi kogu Eesti oleks täna rõõmsad ja õnnelikud. Meil on oma Eesti ülikool, kus meil on täna võimalus pühitseda uue akadeemilise aastaringi algust.

Vivat academia! Elagu ülikool!

Tartu Ülikool ei ole pelgalt õppe- või teadusasutus. *Academia* – selles sõnas on õpetamise ja teaduse tegemise kõrval ka kogukonna hoidmine, ühiskonna teenimine, uuenduste eestvedamine, Tartu Ülikooli puhul eriti olulisena ka rahvusülikooli vastutus eesti keele ja kultuuri kestlikkuse kindlustamisel. Seega on ülikool alustala. Vundament, millel seisab meie ühiskonna küps eneseteadvus ja iseolemine. Selle vastutusriikka rolli täitmine eeldab ülikooliperelt vastavat vaimesust ja vastutustunnet.

Vivant professores! Elagu iga õppejõud!

Ülikoolil on 3556 töötajat ja 1857 neist täidavad akadeemilisi ülesandeid.

Me tahame pakkuda oma töötajatele parimaid töötingimusi. Selle hulka kuulub ka karjäärimudeli põhimõtete uuendamine, et ametikohakindlus ja karjääriteel edenemise võimalused oleksid selged ning



Toomas Asser
Foto: Andres Tensus

lubaksid meie silmapaistvatel akadeemilistel töötajatel pühenduda kindlustundega oma tööle. Ning kindlustundega anda karjääri lõpul oma amet noortele edasi.

Meie noorteks akadeemilisteks kolleegideks on ka meie doktorandid. Minu vankumatu töösiht on luua kohased tingimused, et nemad saaksid pühenduda teadusele. Doktorantidele nooremteadurina töötamise võimaluse andmine on nüüdseks kõikide Rektorate Nõukogu liikmesülikoolide ühine eesmärk, see on kirjutatud ka uue kõrgharidusseadustiku eelnõusse. Ülikooli juhtkond teeb kõik endast oleneva, et meie noored kolleegid tunneksid end ülikoolis vajalikena.

Vivat membrum quodlibet. Elagu iga üliõpilaspere liige.

Tartu Ülikoolis asub täna õppima enam kui 14 100 üliõpilast, neist 2624 esimesele kursusele. Ülikooli edukale tegutsemisele mõeldes kordan üle äsja inauguratsioonikõnes öeldud sõnumi: meie igapäevase töö siht on täiustada õppetöö sisu ja korraldust, et meie aktiivsed, sihikindlad ja avara pilguga üliõpilased siirduksid tööellu parima võimaliku pagasiga.

Anname oma üliõpilastele iga päev edasi sõnumit, et nad on ülikooli jaoks kõigist olulisimad. Eesti rahvusülikoolina

Videosalvestust rektori kõnest on võimalik järelvaadata internetiaadressil <https://www.utv.ee/naita?id=27407>.

vastutame pädeva ja hakkaja teadlas- ja haritlaskonna kasvatamise eest nii ülikoolile, Eestile kui ka kogu maailmale. Seda vastutust saame kanda üksnes ühiselt koos nendesamade õppijatega. Rektoraadis alustas hiljuti tööd õppeprorektor Aune Valk. Koos Aunega keskendume õppekavade süsteemsele arendamisele, et kasvaks õpiränne, ettevõtlikkus ja seotus tööturuga.

Teie, Tartu Ülikooli üliõpilased, olge aga nutikad ja töökad kõiki neid võimalusi, mida ülikool teile pakub, ära kasutama ja kombineerima. Ka keelte õppimine, ettevõtlikkuse arendamine, välismaal õppimise kogemuse saamine on vähemalt niisama tähtsad kui eriala omandamine.

Vivant membra quaelibet. semper sint in flore! Elagu kõik akadeemia liikmed, õitsegu nad igavesti!

Ülikoolis on täna hästi peaaegu kõiges, mida ette oleme võtnud. Aga selleks, et ülikool elaks ja õitseks igavesti, peame juba praegu mõtlema pikema vaatega kui vaid homsele päevale.

Tulevikuülikoolid ei ole kampusepõhised, vaid õppija ootab kiireid ja kaugloetavalt omandatavaid teadmisi. Tulevikuülikoolidel läheb hästi, kui nad suudavad keskenduda oma tugevustele ja teha koostööd endast erinevate partnerülikoolidega. Tulevikuülikoolis sünnib teadus tänu avatusele, masinõppele ja jagatud suurandmetele väga kiiresti ja teadlase asukohast sõltumatult.

Meil tasub neile kirjeldatud tulevikuülikooli võtmeomadustele tõsiselt mõelda juba täna. Samal ajal ei tasu alahinnata ka Tartu Ülikooli traditsioonilisi väärtusi – terviklikul ja rahulikul ülikoolilinnal ja *universitas*'e laiapõhjalistel valikuvõimlustel on oma võlu.

Vivant omnes virgines faciles, formosae. vivant et mulieres tenerae, amabiles bonae, laboriosae! Elagu kõik neiud, meeldivad ja kaunid, elagu me naised õrnad, armsad ja töökad!

Küllap ei osatud selle laulusalmi sünni ajal päriselt ette kujutada, et ühiskonnad ja inimesed muutuvad kiiresti ja ühel päeval on iseenesestmõistetav, et nii ülikooli üliõpilaste kui ka töötajate hulgas on mehi ja naisi enam-vähem võrdselt. Mina olen uhke ülikooli naispere üle, kes on kõiges võrdselt head ja kes oskavad enda õiguste

eest seista, ja kui vaja, siis ka enda kaitseks välja astuda!

Vivat et respublica et qui illam regit. Elagu meie vabariik ja need, kes seda juhivad.

Loomulikult on ülikooli ootused meie riigivalitsejatele kõrged. Et riiki valitsetaks targalt ja teadmuspõhiselt. Et ülikoolidelt eksperdiarvamuse küsimist võetaks alati esimese ja iseenesestmõistetava sammuna. Et ühiskonnas väärtustataks teadustöö ja ülikoolihariduse rolli õiglaselt. Et Eesti tulevikuühiskonna töökohtade sisule mõeldaks juba praegu. Kui need hoiakud paika loksuvad, siis võime julged olla, et elame ühes väga heas riigis.

Vivat nostra civitas, maecenatum caritas, quae nos hic protegit! Elagu meie linn, metseenide heldus, kes meid kaitsevad!

Meil on Tartu linnaga vedanud. Meie inimestel on õdus elukeskkond ja meie suhted linnaisadega head. Muidugi loodan, et Tartust saab 2024. aastal Euroopa kultuuripealinn, aga sellest väljavaatest sõltumata ei kahtle meist keegi, et Tartu on hariduse (... ja kultuuri ...) pealinn juba praegu.

Metseenide heldusest. Täna siin teile kõneledes mõtlen ma sellele, et järgmine kalendriaasta saab olema Eesti rahvusülikooli 100. sünnipäeva aasta. Ja mul on suur lootus, aga ka kindlustunne, et rahvusülikoolil on palju kaasamõtlejaid, kes soovivad panustada rahvusülikooli suursündmuse tähistamisele. Üheks panustamisvõimaluseks saab olema peatselt avatav annetuskampaania, millega ülikool hakkab koguma raha üliõpilasstipendiumiteks, silmapaistvate Eesti päritolu teadlaste toomiseks Tartu Ülikooli, meie ülikoolilinnaku uuenduslikumaks muutmiseks. Kõik ülikooli liikmed, vilistlased ja meie head partnerid saavad anda panuse *alma materi* õnnestumistesse.

Head kuulajad!

Mul oli suur rõõm tervitada teid akadeemilise aasta alguse puhul esimest korda rektorina. Loodan nii alanud aastal kui ka edaspidi teie heatahtlikule ja pühendunud koostööle ülikooli suurte eesmärkide täitmisel ning hea käekäigu hoidmisel.

Vaadake, kui ajatud on selle akadeemilise hümni ideed, ja mõelgem sellele ka täna, kui laulame.

Vivat, crescat, floreat, Tartu Ülikool!